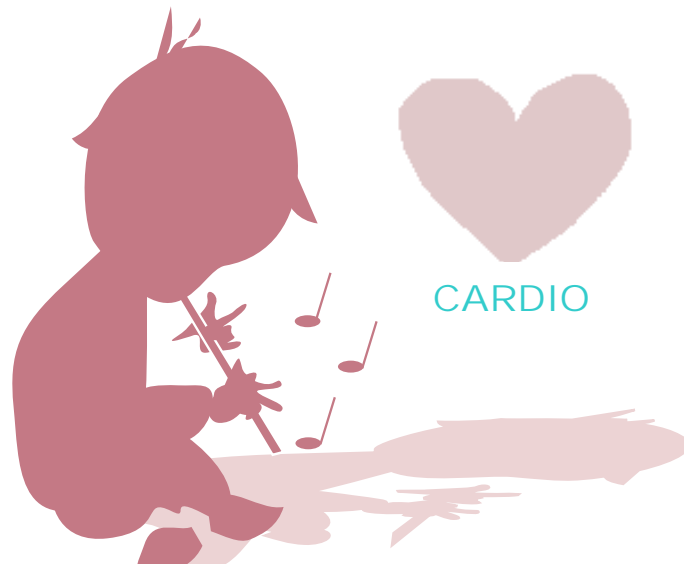


WHISTLER CARDIO

Een onderzoek naar
luchtwegklachten en
overgewicht
bij kinderen in Leidsche Rijn



WHISTLER



Universitair Medisch Centrum
Utrecht

Contact:

UMC Utrecht, Locatie WKZ, divisie kinderlongziekten

Myriam Olling, secretariaat Whistler onderzoek

Huispost KH 01.419.0

Postbus 85090

3508 AB Utrecht

Tel: 088 – 755 3201

Email: whistler@umcutrecht.nl

Website: www.umcutrecht.nl/whistler

Geachte ouders,

Graag willen we in deze folder uw aandacht vragen voor onderzoek bij uw kind. In dit onderzoek kijken wij of er een verband is tussen het gewicht van gezonde kinderen en de eigenschappen van hun bloedvaten. Ook kijken we naar de ontwikkeling van de longfunctie en het voorkomen van luchtwegklachten. Kinderen in Leidsche Rijn worden uitgenodigd om deel te nemen.

Inleiding

Het onderzoek waarvoor wij uw aandacht vragen betreft twee gezondheidsproblemen die op de kinderleeftijd vaak voorkomen, namelijk problemen met lichaamsgewicht en problemen met de luchtwegen. Wij willen u hier uitleggen waarom wij bij kinderen graag onderzoek naar deze problemen willen doen.

Overgewicht op de kinderleeftijd komt steeds vaker voor in de Westerse wereld en ook in Nederland. Van 1980 tot en met 1997 is het percentage kinderen met overgewicht in Nederland meer dan verdubbeld van 7% naar 15%. Te zwaar zijn brengt verschillende gezondheidsrisico's met zich mee. Zo hebben mensen met overgewicht meer kans op het krijgen van bijvoorbeeld suikerziekte en hart- en vaatziekten. Hart- en vaatziekten, zoals een hartinfarct en een beroerte, zijn ziekten die vrijwel altijd pas later in het leven optreden, maar we weten wel dat de eerste tekenen van schade aan de vaatwand al op jonge leeftijd bij gezonde mensen kunnen worden gemeten. Of lichaamsgewicht van kinderen al verband houdt met de toestand van hun bloedvaten weten we helemaal niet. Om dit proces beter te begrijpen is het belangrijk om al op jonge leeftijd bij gezonde kinderen onderzoek te doen. Deze kennis kan

waardevol zijn om schade aan de gezondheid in de toekomst te voorkomen.

Ongeveer 50% van de kinderen in Nederland heeft tijdens de eerste levensjaren een of meerdere perioden van luchtwegklachten. Gelukkig zijn deze klachten vaak van korte duur en gaan ze op een gegeven moment vanzelf weer over. Een deel van de kinderen blijft echter op latere leeftijd klachten houden. Ongeveer 10% van de Nederlandse kinderen heeft astma. Bij geboorte is niet bekend wie later chronische luchtwegklachten, zoals astma, zal krijgen en wie niet. Als dat bij de geboorte wel te voorspellen zou zijn, zou er misschien wat aan gedaan kunnen worden.

In de wijk Leidsche Rijn wordt een onderzoek uitgevoerd bij kinderen waar gekeken wordt naar verschillende aspecten van lichaamsomvang in relatie tot de bloedvaten en naar de longfunctie. Dit onderzoek, het WHISTLER-Cardio project is onderdeel van het WHISTLER project, waarin uw kind als baby misschien al heeft meegedaan. We willen u vragen om met uw kind aan dit onderzoek mee te doen.

Het WHISTLER project

Bij pasgeborenen in het Leidsche Rijn gebied vindt een wetenschappelijk onderzoek plaats. Het WHISTLER project is in 2001 van start gegaan. Whistler is het Engelse woord voor 'pieper' of 'fluiters'. Het WHISTLER project onderzoekt welke gezonde pasgeboren kinderen een verhoogd risico hebben op het krijgen van luchtwegproblemen en welke niet. Als uw kind deelneemt aan dit project dan is kort na de geboorte de longfunctie gemeten. Tevens wordt tijdens de kinderjaren extra aandacht besteed aan de ontwikkeling van een piepende of fluitende ademhaling. Hierdoor hopen

we in de toekomst klachten als astma te kunnen voorspellen, zodat we er in een vroegtijdig stadium al wat aan kunnen doen.

Het WHISTLER-Cardio project: Inhoud van het onderzoek

Het WHISTLER-Cardio project is een uitbreiding van het WHISTLER project, waarin we bij gezonde kinderen van ongeveer 4 tot 6 jaar oud willen kijken of er een verband is tussen hun lichaamsomvang en de toestand van de bloedvaten. Ook willen we onderzoeken welke factoren een rol spelen bij de ontwikkeling van de longen. Voor kinderen die al mee hebben gedaan aan het Whistler onderzoek kan de longfunctie vergeleken worden met die van net na de geboorte.

Voor dit onderzoek willen we bij een groot aantal gezonde kinderen de lichaamsomvang meten en metingen doen aan de bloedvaten en de luchtwegen. Alle metingen die we willen doen zijn zoals we dat noemen non-invasief, dat wil zeggen dat we ze aan de buitenkant van het lichaam kunnen doen en de metingen doen ook geen pijn.

Welke metingen worden gedaan?

Metingen lichaamsomvang: Om de lichaamsomvang te meten worden lengte en gewicht gemeten, en de buik-, borst- en heupomvang. Daarnaast wordt de hoeveelheid buikvet gemeten met echografie.

Echografie is een ultrageluidsonderzoek waarbij middels geluidsgolven metingen aan inwendige organen en weefsels worden verricht. Dit gebeurt op een zelfde manier als waarop tijdens de zwangerschap naar de ongeboren baby wordt gekeken.

Metingen bloedvaten: Om metingen aan de bloedvaten te doen wordt ook echografie gebruikt, o.a. om te kijken hoe dik en soepel de wanden van de lichaamsslagaders zijn. Verder wordt ook de bloeddruk van uw kind gemeten.

Metingen ademhaling: We willen 2 longfunctietesten doen waarmee we de soepelheid en de weerstand van de luchtwegen en ook de capaciteit van de longen van uw kind willen meten.

Hoe worden de metingen uitgevoerd?

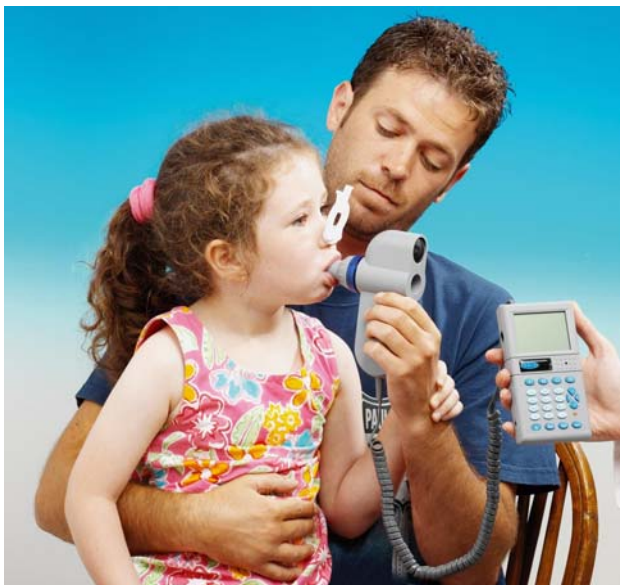
Indien u aan het project mee wilt doen, wordt u binnenkort telefonisch uitgenodigd om met uw kind langs te komen voor één bezoek in het Julius Gezondheidscentrum Veldhuizen, De Meern. Soms valt de afspraak tijdens schooltijd van uw kind. We geven u dan een briefje mee voor school. Voorafgaand aan de metingen wordt u en uw kind duidelijk gemaakt dat het onderzoek geheel vrijwillig is en dat we op elk moment kunnen stoppen als uw kind dit wil.

Metingen lichaamsomvang: De echo wordt gemaakt terwijl uw kind rustig op een tafel ligt. Op de blote buik komt een beetje neutrale gel en dan wordt met de “echokop” zachtjes over de buik gegaan.

Metingen bloedvaten: Met de echo wordt ook naar de vaten gekeken op bovenstaande manier, echter, dan zal de echokop op de hals gezet worden.

De bloeddruk wordt zittend en liggend gemeten door middel van een manchet om de bovenarm die automatisch wordt opgepompt. Dit geeft kortdurend een knellend gevoel, waarna de manchet vanzelf weer leeg loopt. Bij volwassenen gaat dit op dezelfde manier, maar dan met een grotere manchet.

Metingen ademhaling: De longfunctie wordt gemeten tijdens spontane ademhaling door de mond met een neusclip op. Uw kind wordt gevraagd in een plastic mondstuk in de mond te nemen en hier vervolgens rustig door te ademen. Af en toe zal er een klik te horen zijn. (zie plaatje)



De longcapaciteit kan worden gemeten door uw kind door een plastic buisje te laten blazen, waarbij uw kind wordt aangemoedigd door de onderzoeker, om zo hard en lang mogelijk te blazen.

Vragenlijst: Indien u mee wilt doen met het onderzoek, krijgt u een vragenlijst toegestuurd. Het zijn vragen over u en uw kind. De vragen

leveren een belangrijke bijdrage aan het onderzoek. Een deel van de vragen komen uit het Leidsche Rijn gezondheidsproject (zie verder). Dit neemt ongeveer 30 minuten van uw tijd in beslag.

Aan het eind van het bezoek is er een klein presentje voor uw kind. Het bezoek zelf zal 1 uur tot maximaal 5 kwartier duren.

Het Leidsche Rijn Gezondheidsproject

In Leidsche Rijn worden de inwoners benaderd om mee te doen aan het Leidsche Rijn Gezondheidsproject. Deelname betekent dat de huisarts het individuele gezondheidsprofiel bepaalt onder andere door een uitgebreide vragenlijst in te laten vullen door de deelnemer en metingen zoals de bloeddruk te doen. De gegevens worden tevens gebruikt voor onderzoek binnen Leidsche Rijn.

Ouders of kinderen die hier niet aan deelnemen zal gevraagd worden (een deel van) de vragenlijst van het Leidsche Rijn Gezondheidsproject in te vullen. Met de gegevens die we zo verzamelen kunnen we de bevindingen bij uw kinderen beter interpreteren.

Hoe wordt u benaderd voor deelname?

U wordt binnenkort door een van de onderzoekers van het project gebeld. We zullen u vragen of u deel wilt nemen en of u vragen heeft en er kan dan eventueel meteen een afspraak voor bezoek gemaakt worden. Voordat dit bezoek plaats vindt, zal de vragenlijst naar u worden opgestuurd en zullen we u vragen die tijdens het bezoek ingevuld mee terug te brengen.

Wanneer u vragen heeft kunt u deze ook gerust vooraf stellen. U kunt hiervoor bellen met telefoonnummer 088 – 755 3201.

Hoe gaat het verder?

Het onderzoek bestaat uit één bezoek. Mogelijk wordt u in de toekomst nog eens uitgenodigd voor een vervolg. Dit hangt echter af van de resultaten. Een kleine groep kinderen zal, onafhankelijk van de resultaten, voor een tweede bezoek worden uitgenodigd. Er wordt dan weer in de hals gemeten, zoals boven beschreven. Tevens zal opnieuw buikvet bepaald worden.

Wat levert het onderzoek op?

Uw bijdrage aan het onderzoek is van belang om een beter begrip van het ontstaan van hart- en vaatziekten en van astma te krijgen. Uw kind is gezond en de uitslagen van het onderzoek zijn voor u en uw kind van weinig betekenis. Mocht er tijdens het onderzoek toch een afwijking gevonden worden, bijvoorbeeld een verhoogde bloeddruk of een verminderde longfunctie, dan zullen de artsen die het onderzoek uitvoeren u hiervan op de hoogte stellen en u naar de huisarts verwijzen.

Wettelijke regelingen

Het UMC Utrecht heeft, als opdrachtgever (verrichter) van dit onderzoek, van de medisch ethische toetsingscommissie van het UMC Utrecht ontheffing gekregen van de verplichting een verzekering af te sluiten die door het onderzoek veroorzaakte schade door dood of letsel van de proefpersoon dekt. De reden van deze ontheffing is dat deze commissie van oordeel is dat het meedoen aan het onderhavige onderzoek voor de proefpersoon zonder enig risico is.

Als u klachten heeft over het onderzoek, kunt u dit melden aan de onderzoeker. Wilt u dit liever niet, dan kunt u contact opnemen met bureau

Patiëntenservice. Deze vindt u in de centrale hal van het UMC Utrecht locatie AZU, vlakbij de hoofdingang. Dit bureau is telefonisch te bereiken via telefoonnummer 088 – 755 8850.

Kunt u er nog vanaf wanneer u eenmaal meedoet?

Deelname aan het onderzoek is geheel vrijwillig. Of u wel of niet aan het onderzoek meedoet, heeft dan ook geen enkele consequentie voor uw kind ook niet voor eventuele latere behandeling van uw kind door uw huisarts. U of uw kind kunnen op elk moment aangeven met het onderzoek te willen stoppen.

Privacy

De gegevens van u en uw kind zullen vertrouwelijk worden behandeld. Alleen de onderzoekers kunnen de gegevens tot u herleiden. Data-analyse zal alleen gedaan worden op geanonimiseerde gegevens. Publicaties over resultaten van het project, zullen alleen gegevens voor groepen betreffen en individuele deelnemers zullen daarin nooit herkenbaar zijn. Wanneer u nu of in de toekomst vragen heeft over het onderzoek kunt u zich altijd wenden tot de onderzoeker. Er is ook een onafhankelijk arts beschikbaar voor vragen over het onderzoek die u liever niet aan de onderzoeker stelt. Dit is Dr. H.G.M. Arets, kinderlongarts in het Wilhelmina Kinderziekenhuis, Universitair Medisch Centrum Utrecht, bereikbaar via telefoonnummer: 088 – 755 4757.

